zaměstnanci zrušené pojišťovny platí příslušnost řádných soudů podle § 1 j. n., neboť jde o služební poměr soukromoprávní, jak plyne zejména z ustanovení § 68 zákona o soc. poj. — (viz »výklad« od Dra Gallasa a Dra Janoštíka, 1929, str. 144). —

Žalobce se domáhá na žalované straně zaplacení služebních požitků, na nichž prý byl zkrácen jednak zrušenou Moravskou nemocenskou pokladnou v Brně a jednak žalovanou samou, úhrnem 11.611 Kč 50 h. O těchto žalobních nárocích přísluší ve smyslu dosavadních úvah rozhodovati řádným soudům (§ 1 j. n.), a to se zřetelem k hodnotě předmětu sporu přes 5.000 Kč sborovému soudu prvé stolice. Rekursní soud nepochybil, zamítnul-li námitky nepřípustnosti pořadu práva a věcné nepříslušnosti soudu, i když nelze s jeho důvody ve všem souhlasiti. Dovolacímu rekursu bylo proto odepříti úspěch.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 17. února 1931 R II 488/30. Karel Jelínek.

Byl-li návrh na povolení exekuce nucenou dražbou nemovitostí soudem I. stolice zamítnut, rekursním soudem však usnesení to zrušeno a soudu prvému uloženo, aby znovu o návrhu rozhodl, jest pro otázku, lze-li exekuci povoliti, rozhodující knihovní stav, jaký byl v době podání návrhu; exekuci jest povoliti, i když nyní jest knihovním vlastníkem jiná osoba, a to i tehdy, nabyla-li nemovitosti důvěřujíc v poz. knihu, z níž nebylo patrno, že ex. návrh byl podán. — Poměr § 135 ex. ř. (§ 29 knih. zák.) k §§ 99, 132 knih. zák.

Na domě M. K-ové bylo vloženo podle dlužního úpisu právo zástavní pro pohledávku F. Š-ové 3.000 Kč. Dalších zápisů (poznámka žaloby nebo vykonatelnosti) nebylo.

Dne 3. dubna F. Š., dosáhnuvši pro tuto pohledávku ex. titulu, podala u ex. soudu, který byl zároveň i knih. soudem, pod č. d. 1828 návrh na nucenou dražbu. Plomba tohoto návrhu v pozemkové knize vyznačena nebyla.

Téhož dne, o něco později, pod č. d. 1835, podali manž. J., kteří tento dům od M. K. koupili, knih. žádost za vklad jejich práva vlastnického, kterýžto vklad byl také povolen.

Zmíněný návrh na nucenou dražbu byl dne 8. dubna ex. soudem zamítnut z důvodů, jež s řešením této otázky nesouvisí (zamítnutí v poz. knize nebylo — právem — poznamenáno); rekursní soud však usnesení prvého soudu zrušil a přikázal mu, aby o návrhu znovu rozhodl. Okresní soud dne 15. července exekuci povolil.

Proti povolení exekuce podali manž. J., co knihovní vlastníci, rekurs. Soud I. stolice rekurs odmítl, ježto stěžovatelé, jako osoby na ex. řízení nezúčastněné, nejsou k podání rekursu oprávněni a mohou se proti povolení exekuce brániti jen žalobou podle § 37 ex ř.

K rekursu stěžovatelů zrušil rekursní s. toto usnesení a prvému soudu přikázal, aby rekurs předložil, ježto podle §§ 523 c. ř. s. a 78 ex. ř. smí soud I. stolice odmítnouti rekursy jen z důvodů tam uvedených, mezi něž však důvod nedostatku legitimace nepatří. Zodpověděv pak otázku legitimace kladně, rekursní soud návrh na povolení exekuce zamítl.

Nejv. soud usnesení rekursního soudu změnil a obnovil usnesení prvého soudu, jímž exekuce byla povolena.

Odůvodnění: Rek. soud má za to, že prvý soud nesměl usnesením z 15. července 1930 exekuci povoliti, protože prý tu scházela náležitost, vyžadovaná v § 133 č. 1 ex. ř., totiž průkaz, že nemovitost nachází se ve vlastnictví povinné strany. Názor ten je mylný, neboť postrádaný průkaz tu byl, jelikož vymáhající strana přiložila k exekučnímu návrhu úřední výpis z veř. knihy, zřízený podle § 133 odst. 2 ex. ř. a v tom byla ku dni podání exek. žádosti jmenována jako vlastnice nemovitosti povinná dlužnice M. K. Rek. soudu tanul snad na mysli § 94 č. 1 knih. zák., podle něhož nelze knih. zápis povoliti, když z pozemkové knihy vychází v příčině nemovitosti nebo práva překážka proti žádanému zápisu. Ale v té příčině nebylo podle knihovního lustra (§ 3 knih. náv.) překážky při původním podání ex. návrhu, podaném dne 3. dubna 1930 č. d. 1828, ježto povinná dlužnice tehdy také ještě byla vlastnicí nemovitosti v exekuci vzaté. V tom nastala změna, až když k pozdější — ovšem téhož dne — podané žádosti byl pod č. d. 1835 povolen vklad práva vlastnického pro manžele J. Při povolení exekuce — po zrušení původního zamítacího usnesení — usnesením z 15. července 1930 č. d. 2684 byli pak ovšem již tito vlastníky nemovitosti a nebyla vlastnicí již dlužnice M. K. Pro změnu tu nemohlo podle názoru rek. soudu býti exek. návrhu tehdy již vyhověno, protože by se prý příčilo zásadě publicity poz. knih, kdyby účinek usnesení o povolení exekuce byl vztahován na dobu podání návrhu. Než názor ten ocitá se v zřejmém rozporu s jasným předpisem druhé věty § 135 ex ř., podle něhož pro přednost práva k uspokojení, kterého vymáhající věřitel poznámkou, že dražební řízení bylo zahájeno, nabývá, je v případech, ve kterých jako v souzeném případě, knih. soud sám je povolán dražbu povoliti, rozhodná doba, kdy podán byl návrh na dražbu. Na tomto pořadí nemohou proti jasnému znění zákona měniti nic okolnosti, náhodou se udavší při vyřízení exek. návrhu, jako na příklad, že ku kladnému vyřízení exek. návrhu došlo až po uplynutí delší doby, jíž bylo třeba, aby původní zamítací usnesení bylo opravným řízením napraveno, aneb že nebylo tužkou vyznačeno (§ 3 knih. náv.) podací číslo na místě pozemkové knihy, na kterém měl býti vykonán návrh na odpovídající zápis. Byť i těmito okolnostmi utrpěla újmu zásada knih. publicity a zájemci o knih. stav nemovitosti v dražbu vzaté nemohli z poz. knihy seznati skutečný stav, zejména nemohli seznati, zda byl podán exek. návrh na dražbu nemovitosti, zůstává přes to podle znění zákona, pomíjejícího tu úplně zásadu knih.

publicity, pro přednost návrhu na dražbu rozhodná doba, kdy byl podán. Ježto v souzeném případě šlo o návrh na povolení exekuce nucenou dražbou, došlý dne 3. dubna 1930 pod č. d. 1828, bylo jej tudíž vyříditi podle knih. stavu z tohoto dne. Že tehdy s hlediska § 94 č. 1 knih. zák. proti jeho kladnému vyřízení nebylo překážky není pochybnosti. Kdyby byl prvý soud hned tehdy exekuci, jak slušelo, povolil, nebyli by se mohli manželé J. právem pokládati tím za stiženy, ukazujíce k tomu, že téhož dne — ovšem později — podali žádost za vklad svého práva vlastnického. Z mylného vyřízení exek. návrhu nemohou těžiti a nemohlo jim z něho vzniknouti právo na lepší pořadí a na výhodnější vyřízení jejich žádosti, než bylo to, které jim příslušelo při správném postupu prvého soudu (srov. rozh. 7397 sb. n. s.). Povolil proto prvý soud exekuci nucenou dražbou právem podle původního knih. stavu z 3. dubna 1930, třebaže do doby jejího povolení — po zrušení původního zamítacího návrhu v opravném řízení — nastala změna ve vlastnictví nemovitosti, pro kterou by exekuci byl nemohl povoliti, kdyby se změna byla stala před podáním exek. návrhu. Rek. soudem a dovolacím rekursem přetřásaná otázka, zda zákon účinky poznámky zahájeného dražeb. řízení poutá teprve k jejímu zápisu, nemá při posouzení věci podle druhé věty § 135 ex. ř. významu. Otázku, zda povolení této poznámky mělo býti do poz. knihy i zapsáno v pořadí původního čísla denníku 1828 aneb správně bylo zapsáno pod pozdějším č. d. 2684 podle doby povolení po zrušení zamítacího usnesení, netřeba rozebírati, protože vym. věřitelka usnesení prvého soudu nenapadla, jeho usnesení v té příčině se tudíž stalo nezměnitelným.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. ledna 1931 č. j. R II 437/30-1.

Poznámka zasilatele. Toto rozhodnutí, tak pečlivě odůvodněné, nevystihuje jádro věci: otázku, jež má zásadní význam, a která judikaturou nebyla dosud řešena. Nejvyšší soud pokládá za rozhodující, jak uvádí, jasný předpis druhé věty § 135 ex ř. Rekursní soud zamítl návrh na dražbu mimo jiné z toho důvodu, že podle §§ 99 a 132 knih. zák. jen zamítnutá žádost za vklad nebo záznam se poznamenává a jen, byl-li druhou stolicí povolen vklad nebo záznam v prvé stolici zamítnutý, jest účinek povolení posuzovati tak, jako by žádost hned v první stolici byla povolena; zde byla však druhou stolicí povolena žádost za poznámku (zavedení dražebního řízení). Ustanovení druhé věty § 135 ex. ř. soud rekursní jistě nepřehlédl, zvláště když též první větou jeho argumentoval (že jen zápis poznámky zavedení dražebního řízení má účinky tam naznačené). Druhá věta § 135 ex. ř., jež je v cit. judikátu pokládána za rozhodující sama o sobě, zní: »Pro přednost práva k uspokojení, které vymáhající věřitel má, rozhodna jest doba, ve které žádost za výkon poznámky došla knihovního soudu, nebo, je-li knihovní soud sám povolán dražbu povoliti, rozhodna jest doba, kdy podán byl návrh na dražbu (§ 29 ob. zák. knih.).«

Prvá část této věty upravuje případ, kdy exekuční soud je jiný než soud knihovní, proto je pro přednost rozhodující doba, kdy žádost došla knihovního soudu. Druhá část této věty — a o její applikaci se zde jedná — upravuje případ, kdy knihovní soud je totožný se sou-

dem exekučním: pak jest pro přednost rozhodující doba, kdy podán byl návrh na dražbu.

»Přednost určuje se podle zásad práva knihovního (§ 29 knih. zák.)«, praví se v důvodové zprávě a tato část druhé věty byla připojena jen proto, »aby se předešlo pochybnostem, že při tom, je-li snad k povolení exekuce a k provedení dražby příslušný soud totožný, návrh na dražbu sám pokládán býti musí za ono podání, které dává příčinu k poznámce a k ní vede, a proto také za podání na soud knihovní, ve smyslu § 29 kn. z. pro určení pořadí rozhodné.« To vyplývá také jasně z citace § 29 knih. zák. na konci této druhé věty, takže poukaz na důvodovou zprávu v tomto bodě jeví se skoro zbytečným. Že nic jiného zákon říci nechtěl, je patrno rovněž z důvodové zprávy: »Betreffs der Priorität soll ein Unterschied zwischen Anmerkung und eingetragener Hypothek nicht bestehen. Das gegenseitige zeitliche Verhältnis soll nicht... modifiziert, also nicht etwa eine im Sinne des § 29 zit. G. später begründete Hypothek von der älteren Anmerkung bei der Meistbotverteilung einen Vorzug gewähren.«

A tak jsme opět na půdě knihovního zákona, na níž stál již rekursní soud. Punctum litis není tudíž druhá věta § 135 ex. ř., nýbrž poměr § 29 knih. zák. k §§ 99, 132 téhož zák. § 29 knih. zák. praví: »Pořadí zápisu řídí se podacím číslem, které obdrží podání u knihovního soudu (§§ 438, 440 o. z.). — Zápisy, které byly vykonány o žádostech současně došlých, jsou mezi sebou ve stejném pořadí (§ 103).«

Jde tedy o otázku, jak jest vyložiti §§ 99, 132 knih. zák. Nejvyšší soud, ač tato otázka nebyla předmětem jeho úvah, uvedl pro její řešení přesvědčivé důvody (na pořadí nemůže měniti nic okolnost, že ke kladnému vyřízení návrhu došlo až po uplynutí delší doby, jíž bylo třeba, aby původní zamítavé usnesení bylo opravným řízením napraveno; z mylného vyřízení návrhu nemůže nikdo těžiti a nemůže mu z něho vzniknouti nárok na lepší pořadí, než jaké by mu příslušelo při správném postupu prvého soudu). Zodpovědění této otázky má význam i pro řešení případů jiných: žádost za poznámku pořadí pro zamýšlené zadlužení byla prvým soudem zamítnuta, rekursním soudem právoplatně povolena; v mezidobí nabyl však zástavního práva jiný věřitel.

Bylo by tudíž prvou právní větu formulovati takto: »Pokud knihovní žádost není pravoplatně zamítnuta nebo povolena, zůstává pořadí zachováno ode dne podání žádosti (§ 29 knih. zák.).« Randa, Eigentumsrecht, 1893, str. 509, p. 11, Demelius, Anmerkung der Rangordnung, 1927, str. 14.

V daném případě byla však otázka priority komplikována ještě otázkou publicity: z pozemkové knihy nebylo patrno, že návrh na dražbu byl podán. Okolnost, že plomba exekučního návrhu nebyla vyznačena, nepadala by na váhu, ježto obě podání následovala tak rychle za sebou (rozdíl jen několika minut), že nebylo technicky možno, aby plomba byla vyznačena; za zmínku však stojí, že, ač návrh na dražbu došel 3. dubna, nebylo to z pozemkové knihy patrno ani začátkem srpna. Než ani v tomto případě nemůže se bezelstný nabyvatel dovolávati důvěry v pozemkovou knihu, nikoli proto, že by snad v § 135 ex ř. byl princip publicity upraven jinak než v ostatních předpisech, nýbrž z toho důvodu, že plomba nemá konstitutivního účinku (a tedy její nevyznačení nemá za následek ztrátu práva nebo pořadí) a že — tak by mohla býti formulována druhá právní věta — zásady o ochraně důvěry neplatí, jestliže se zakládá jedině na porušení podstatné formy řízení, zejména na omylu soudu. (Srov. Randa-Kasanda, Právo vlastnické, 1922, str. 220, o neplatném vkladu.)

Obě právní věty, uvedené v záhlaví tohoto rozhodnutí, jsou ovšem stylisovány tak, aby byly plně kryty jeho odůvodněním.

Dr. Eduard Chloupek.